

YTTRANDE
2022-09-22 Dnr 2022/00977-2

Justitiedepartementet

Remiss av SOU 2022:20 Privatkopieringsersättningen i framtiden

Er referens Ju2022/01441

Sammanfattning

Kommerskollegium har inga större invändningar mot förslagen men anser att lagstiftaren i det fortsatta arbetet avseende bedömningarna om internationell tillämplighet på ett mer utförligt sätt bör resonera utifrån bestämmelserna i WTO:s TRIPS-avtal. Kommerskollegium noterar också att förslag till ändring i lagen (1960:729) kan omfattas av anmälningsplikt enligt proceduren för anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter (EU) 2015/1535.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Kommerskollegiums uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt. Yttrandet inskränker sig till de delar av betänkandet som berör Kommerskollegiums ansvarsområden.

Generella synpunkter

Kommerskollegium har inga större invändningar mot förslaget, men har följande synpunkter. EU-reglerna ger idag medlemsstaterna flexibilitet i att utforma sina nationella system för privatkopieringsersättningar. Kommerskollegium noterar att denna flexibilitet har givit upphov till skillnader mellan olika EU-länders system och EU-marknaden och kan ur det perspektivet sägas vara fragmentiserad. Ur ett handelsperspektiv skulle det underlätta med mer harmoniserade lösningar eller åtminstone arbetsmetoder, inte minst för leverantörer av anordningar från tredje land som kan behöva betala olika ersättning i olika EU-länder för olika typer av anordningar. Kommerskollegium ser samtidigt utmaningarna med att

gemensamt inom EU besluta om vilka anordningar som ska omfattas liksom ersättningsnivåer, vilket också kan skifta över tid.

Utredningen gör bedömningen att det inte finns skäl att föreslå någon ändring när det gäller internationell tillämplighet av reglerna för privatkopieringsersättning (avsnitt 9.5 Internationell tillämplighet, s. 143). Rätt till ersättning för utländska rättighetshavare bör även fortsättningsvis ske endast om det föreligger reciprocitet, det vill säga om det finns avtal som ger motsvarande rätt till svenska rättighetshavare i andra länder. Kommerskollegium vill i sammanhanget lyfta fram WTO:s avtal om handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter (Trips)¹ och dess icke-diskrimineringsregler, principen om nationell behandling² och mestgynnadnationsprincipen.³ Den senare säger att i fråga om immaterialrättsligt skydd ska varje fördel, förmån, frihet eller rättighet som ges till något annat medlemslands rättssubjekt, också ges till alla andra WTO-medlemmars rättssubjekt. I den mån privatkopieringsavgifter kan sägas omfattas av immaterialrättsligt skydd⁴ respektive utgöra en förmån i avtalets mening, är bägge dessa principer relevanta. Det finns också vissa undantag till dessa principer, vilka kan vara relevanta (bland annat för WIPO-konventioner).⁵ Kommerskollegium anser att lagstiftaren i det fortsatta arbetet avseende bedömningarna om internationell tillämplighet på ett mer utförligt sätt bör resonera utifrån bestämmelserna i WTO:s TRIPS-avtal. I övrigt har Kommerskollegium inga synpunkter på förslagen.

Anmälningsskyldighet

Enligt 20 § 6 p. förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet ska Regeringskansliet anmäla förslag till författningar i enlighet med de procedurer som följer av Sveriges EU-medlemskap eller av andra internationella överenskommelser, bland annat enligt proceduren i anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter, (EU) 2015/1535. Tekniska föreskrifter som inte anmälts fast de borde ha gjort det, saknar rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.⁶

Kommerskollegium ser att förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk innehåller

¹ Agreement on Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights.

² Trips, artikel 3.

³ Trips, artikel 4.

⁴ Se Trips, fotnot 3, där termen ”skydd” vad gäller principerna om nationell behandling och mestgynnadnation (art 3 respektive 4) inbegriper frågor om tillgång till, erhållande, omfattning, upprätthållande och säkerställande av skydd samt frågor som gäller bruk av de immateriella rättigheter som stadgas i Trips-avtalet.

⁵ Se bl.a. artikel 4 b, c och d, samt artikel 5 i Trips-avtalet.

⁶ EU-domstolens dom i mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

bestämmelser som rör användningen av en produkt, se t.ex. 26 k § som reglerar ersättning för anordningar som kan användas för privatkopiering. Villkor för användning kan omfattas av anmälningsplikt under förutsättning att de på ett väsentligt sätt kan påverka produktens saluföring, natur eller sammansättning. Om den föreslagna regleringen kan ha en sådan effekt rekommenderar Kommerskollegium att Regeringskansliet uppdrar åt Kommerskollegium att anmäla förslaget till kommissionen.

Ärendet har avgjorts av chefen för Enheten för WTO Pernilla Trägårdh, i närvaro av ämnesrådet Anna Egardt, föredragande. I den slutliga handläggningen har även utredarna Vanessa Zanetti och Katarina Paul deltagit.

Pernilla Trägårdh

Anna Egardt